گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!!…موری بۆکچین-١-

گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!!
By Murray Bookchin
و: زاهیر باهیر

بەشی یەكەم:

لە ئێستادا هەموو بەرماوە خراپەکانی ساڵانی سییەکان وەکو قسەی گوواوی ” هێڵی یا ڕێزی چینایەتیی”، ” ڕۆڵی چینی کرێکاران” ، ” کادیرانی بە ئەزموون” ، ” پارتی پێشڕەو” هەروەها ” دیکتاتۆرییەتی پڕۆلیتاریا”، سەریهەڵداوەتەوە. هەموو ئەمانە چڕتر لە سەردەمی پێشتر و لە فۆرمێکی خراپ و ناتەندروستا هاتوونەتەوە ئاراوە. باڵی پێشکەوتوخوازی پارتی کار (PLP) The Progressive Labor Party ، بە تەنها نموونەیەك نییە لەم بوارەدا، بەڵکو خراپترینیانە. دەتوانرێت بێنی هەمان گوو لە لقە جیاوازەکانی SDS ،سۆشیال دیمۆکرات و مارکسییەکان و یانەی سۆشیالیستەکان لەناو بینای زانکۆکانا، بکرێت، ئەوە هەر باس لە گروپە ترۆتسکییەکان و یانەکانی سۆشیالیستی نێونەتەوەیی و گەنجانی دژ بە جەنگ وفاشیزم، هەر مەکە.

لانی کەم لە ساڵانی سییەکانا ، ئەو کاتەی کە ئەمەریکا بەهۆی قەیرانێکی گەورەی ئابوورییەوە کە قوڵترین و درێژترین قەیران بوو لە مێژوودا پەکیکەوتبوو [ئیفلیجبووبوو]، ئەم قسەو باسانە بەهەرحاڵ. ئەو کاتە تەنها هێزگەلێکی زیندوو کە لە گۆڕەپانەکەدا دەبینران و بەگژ دیوارەکانی کاپیتاڵیزمدا دەچوونەوە ڕێکخستنە گەورەکەی کۆمیتەی رێکخراوی کرێکارانی کارگە بوو، کە بەشێك بوون لە نێونەتەوەیی CIO کە مەیل و ئاڕاستەی جەنگاوەری ڕادیکالیانەیان هەبوو.
ئەوان لە پشت مانگرتنە ئاشکرا و گەورەکانەوە بوون، لەگەڵ پۆلیسدا لە ڕووبەڕووبوونەوەی خوێناویدا بوون. ژینگەی سیاسییانە لە سەراپای دونیادا بە هۆی پریشك و ڕۆشنایی وزەی جەنگی ئەهلی ئیسپانیاوە تینی تەزایەوە، کە دوا شۆڕشی کلاسیکیانەی کرێکاران بوو، کاتێك بوو کە هەر هەموو شانەیەکی ڕادیکال لە چەپە ئەمەریکییەکان دەتوانرا لە ڕێگای تابوورە میلیشیاکانی خۆیانەوە

لە مەدرید و بەرشەلۆنە خۆیان ببیننەوە.

ئەوە 30 ساڵ پێش ئێستا بوو [بوکچین ئەم تێزەی لە ساڵی1969 نوسیوە کە بەندێکە لە کتێبی Post Scarcity Anarchism – وەرگێڕ]. ئەوەش ئەو کاتە بوو کە هەرکەس بیتوانیایە هاواری دەکرد ” سێکس بکە، نەك شەر بکە” ئەمەش ناوازە دەبینرا، بۆیە دواتر هاوارەکە گۆڕرا بۆ ” کار، ئیش ئافریندە بکە نەك شەڕ” هاواری سەردەمێك بوو کە بارگاوی بوو بە نەبوونی و شتکەمی. ئەمە لەکاتێکدا بوو کە بەدەستهێنانی سۆشیالیزم پێویستی بە ” قوربانیدان” و هەروەها ” قۆناخی گواستنەوە” بوو بۆ ئابووریێك کە دەستبەری زۆریی کەرەسە [مەتیریاڵە] پێداویستییەکانی بکردایە. بۆ منداڵێکی هەژدە ساڵان لە ساڵی 1937 دا [بوکچین مەبەستی خۆیەتی کە لەو ساڵەدا تەمەنی 18 ساڵ بووە -وەرگێڕ] تێگەیشتنی یاخود چەمکی cybernation بۆ ئەو وەکو فەنتاسیایەکی زانستی کەویانە وابووە، فەنتاسیایەك بوو وەکو بە بەراورد بە گەشتکردن بۆ فەزا، بووە.

ئەو منداڵە هەژدە ساڵە ئێستا پێی ناوەتە تەمەنی پەنجا ساڵییەوە، ڕەگەکانی لە سەردەمێکی دوور کە زۆر جیاوازە لەم واقیعەی ئێستای ئەمەریکا، داکوتاوە. خودی سەرمایەدارییش لەوکاتەوە گۆڕاوە، شێوازگەلێکی جیاوازی چەسپیوی زیاتری وای بەخۆوە گرتوە کە سی ساڵ لەمەوبەر پشبینکردنیان گرانبوو. کەچی ئێستا داوامان لێدەکرێت کە بگەڕێینەوە بۆ ” ڕیزی چینایەتی یا هێڵی چینایەتیی” و ” ستراتیجییەکان” و ” کادرەکان” و هەروەها شێوازێك لە ڕێکخستنی ئەو سەردەمە دوورە کە ئەمەش فەرامۆش کردن و خۆدزینەوە و خۆبەدوورگرتنە لە پرسە نوێیەکان و گریمانەکان، کە سەریان هەڵداوە.

بۆ خاتری ...؟ باشە ئەمە کەی دەتوانینن بزوتنەوەیەك ئافریندە بکەین کە ئایندە ببینێت لەبری ڕابوردوو؟ کەی دەتوانین لەوەوە فێربین کە دێتە دونیاوە نەك لەوەوەی کە دەمرێت؟ لێرەدا دەکرێت ستایشی مارکس بکەین، کە ئەو هەوڵی دەدا لە ڕۆژی خۆیدا ئەوە بکات. ئەو لە بزوتنەوە شۆڕشگێرییەکەی سالانی 1840 و 1850 هەوڵی دا کە ڕۆحەتی ئایندەگەریی، ببزوێنێت. “ترادتسۆنی هەموو نەوە مردووەکان وەکو کابوسی خەو قورسایی خۆی لەسەر مێشکی زیندووەکان، داناوە ” [مارکس لە هەژدەی برۆمێر- لویس بۆناپارت] ” وادەردەکەوێت کاتێك کە خۆیان سەرقاڵکردووە بە شۆڕشگێڕکردنی خۆیان و شتەکانەوە لە خولقاندنی شتێکا کە بە تەواوی نوێیە، ڕێك ئا لەم سەردەمی قەیرانی شۆڕشگێڕییەدا ئەوان پێشکاوانە داوای ڕۆح و ئیلهامەکانی ڕابوردوو

ب خزمتکردنی خیان ب قرزکردنی ناوکانیان، دروشمی جنگکانیان و نریتیان، دکن، تاکو نواندن و نمایشی نوی مژوی جیهان ئا لم وخت بسر چووودا بم زمان موزیف و سپنراو، پشکش بکن. بم شوی Luther ماسکی Apostle Paul پشی و ونی و کشی ششکی 1789 ب 1814 ئان ل خیو جارک وکو کماری مانکان و جارکیش وکو ئیمپراتریتی مانکان ، ششکی 1848 ب خی شتکی باشتری ل ساترک پنبوو، هر ئاواش ششکی سای 1789 و ترادیسنکی 1793 تاکو دگات 1795…. ششی کمایتی چرخی نزد ناتوانت ونی تابلکان ل ابوردوو بکشت، بکو تنها ل ئایند دتوانت.

ناتوانت دستبکاربت پشئوی پوچگرایکان ک پیوستن ب ابوردوو لخی دانمات.. . ششی چرخی نزد ب ئوی بگات ئامانج و ناورکی خی، دبت لگین مردووکان، مردووکان بنژن. لودا بگک جوهر و ناورککی تیپان، بام لردا جوهر و ناورکک بگک تدپنت." 18ی برمر- مارکس.

ل کاتکدا ک برو چرخی بیستوویک دچین ئایا گرفت و کشکانی ئم جیاوازیکیان هی ل تك سردمی پشوودا؟ جارکی دیکش مردووکان دنو نوانمان و گاتجایان دکن، خیان ب ناوی مارکسو دناسنن، ئو پیاوی ک ویستی مردووکانی چرخی نزد بنژت. بم جر شرشی ئمان هیچی باشتری پ ناکرت جگ ل لاسایی کردنوی شرشی ئکتبر لگ جنگی ئهلی 1918 – 1920 ب یارمتی و هاوکاریی 'ههلی یا یزی چینایتی' یکیو لگ 'پارت بلشڤیککی و دیکتاتریتی پرلیتاریاکشیو. ئمش ب جختکردنو لسر نریتی ئیلتیزامی ئخلاقیان لژر دروشمی 'دستاتی سڤیت' دا، بدچت.

تاوکردنی هموو لاینکانی ششی ژانك ک تیایدا دژین ، سرنجام دتوانت پرس مژوویکی " پرسی کمایتی" ک زاد و لدایکبووی سردمی نبوونیی و کمیی پداویستییکان و پاوانکردن و کمی هیرراشیت/ قووچکیی، لابلابکاتو. ئمش ب دووکوتنی ترادیسونی ششی بچوک تاوانبووکان ک یکلاینان بوون و ل ابووردوودا وویانداو و ماونتو ب ئستا، ک تنها شوازی " پرسی کمایتیی" سیستمك ب یککی پاوانخوازی هیرراشی دیک، گیو. ل کاتکدا ک خودی کمی بورجوازیی ل پرسی یکابوونوی [هوشاندنوی] چین

کۆمەڵا ی□ تییەکاندایە، ئیدی سەقامگیری بە خۆی داوە، ئێمە گوێمان لە داخوازییە بێفەڕە بەتاڵەکانی، وەکو ” ڕیزی یا هێڵی چینایەتی” د□ بێت.

لە سەردەمێکدا کە سەراپای دەسگە سیاسییەکانی کۆمەڵی هیرراشی کە پێدەنێنە سەردەمێکی بۆگەنی قوڵەوە، ئا لەو کاتەدا ئێمە گوێبیستی داخوازییە بێکەڵکەکانی وەکو ” پارتێکی سیاسیی” و ” دەوڵەتێکی کرێکاریی” دەبین. لە کاتێکدا کە هیرراشییەت/ قوچکەیەت د□ بنە جێگای پرسیار، گوێدێری داخوازی ” کادیران” و ” پێشڕەوان” و ” ڕابەران و سەرکردان” دەبین. لە کاتێکدا کە نێوەندگەرایی و دەوڵەت گەیونەتە حەدی خاڵی تەقینەوە لە مێژووی نەرێیانەیاندا، ئێمە گوێمان لە داخوازی توڕەهاتی: “بزوتنەوەیەکی نێوەندگەرایی” و ” دیکتاتۆریی پڕۆلیتاریا” د□ بێت.

درێژەی هەیە…..